

תנאים להיתר רעלים לחברות גז

הגדרות:

גפ"מ – גז פחמימני מעובה כהגדרתו בחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט – 1989 ;
ספק גז – אדם שעסקו ייצור, מילוי, החסנה, הולכה, הובלה או שיווק של גפ"מ ;
מתקן גפ"מ - מיתקן, מכשיר, רכב מסחרי כמשמעותו בפקודת התעבורה, או אבזר, המשמש להחסנה, להולכה, להובלה, למדידה, לשקילה, להפצה, לצריכה, לצבירה, או לשרפת גזי שריפה של גז ולפליטתם, לרבות מבנים, מכלים, צינורות ואבזרים קבועים או מיטלטלים המשמשים במיתקן ;
מיכל ניח – כהגדרתו בתקן ישראלי ת"י 158 חלק 1 ;
מיכל מיטלטל – מיכל להובלה ואחסנה של גפ"מ, המתאים להגדרת התקנים הישראליים ת"י 70 או ת"י 1493 ;
גורמי חירום והצלה- משטרת ישראל, שירותי הכבאות, מד"א והמשרד לאיכות הסביבה ;
נ"צ – נקודת ציון על פי רשת ישראל החדשה במטרים ;
אירוע חומרים מסוכנים- התרחשות בלתי מבוקרת או תאונה שמעורב בה חומר מסוכן, הגורמת או העלולה לגרום סיכון לאדם ולסביבה, לרבות שפך, דליפה, פיזור, פיצוץ, התאיידות, דליקה ;
מוקד הסביבה- מוקד הסביבה שבמרכז המידע והמבצעים של המשרד לאיכות הסביבה.

א. מבוא

1. חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג - 1993 (להלן – החוק) קובע כי עיסוק ברעלים, לרבות יצור, יבוא, אריזה, מסחר, ניפוק, העברה, אחסנה, החזקה ושימוש חייב בהיתר רעלים.
2. התנאים דלהלן הם תנאים כלליים ויישומם יתבצע ע"פ לוח זמנים כפי שיאשר הממונה.
3. תנאים אלה אינם באים במקום כל דרישה אחרת של גופים הממונים על כך מתוקף חוק. בכל מקרה של סתירה בין התנאים בהיתר זה לדרישות אחרות כאמור- יקבע התנאי המחמיר.

ב. תנאים כלליים להיתרי רעלים

1. אין למכור רעלים למי שאינו בעל היתר רעלים כמפורט בסעיף 8 לחוק וכמתחייב מתקנות החומרים המסוכנים (סיווג ופטור), תשנ"ו-1996. בעל היתר הרעלים אחראי לנהל ולעדכן את פנקסי הרעלים שלו כמפורט בסעיף 5 לחוק.
2. היתר הרעלים ניתן לעיסוק בחומרים ובכמויות כמפורט בתוספת הראשונה המצ"ב בלבד. ההיתר אינו מאפשר קליטת, קניית או מכירת פסולות של הרעלים הנ"ל או פסולות מסוכנות אחרות ממקורות חוץ, אלא אם ניתן לכך אישור מראש ובכתב במפורש.

3. בעל היתר הרעלים יחזיק גיליון בטיחות (MSDS) כמפורט בתקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות) התשנ"ח - 1998.
 4. בכפוף לאמור בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הבטחת ההספקה של גפ"מ), התשמ"ט-1989 לא יספק ספק גז גפ"מ למיתקן גז, אלא לאחר שוידא שאין בשימוש במיתקן משום סכנה לאדם או לרכוש, וכי התקיימו תנאי בטיחות לפי כל חיקוק. " לפיכך על החברה למלא רק מתקני גז העומדים בת"י 158 והם בעלי תעודת בדיקה החתומה ע"י טכנאי מוסמך והיא בתוקף. בחברה ישמר רישום לגבי קיום בדיקה תקינה של כל מתקן.
 5. מתקני הגז בהם מכלים ניחים ו/או מיטלטלים ישולטו בשלט נגיש ובולט לעין, המציין את מס' הטלפון של מוקד החירום (כמפורט להלן) של ספק הגז.
- ג. הקמת מוקד חירום והערכות לטיפול באירועי חומרים מסוכנים :**

1. הקמת מוקד חירום

- 1.1. בעל ההיתר יקים ויפעיל מוקד חירום לטיפול באירועי חומרים מסוכנים (להלן – מוקד חירום).
- 1.2. המוקד יפעל לאורך כל היממה במהלך כל ימות השנה.
- 1.3. ג.1.3. המוקד ירכז את הטיפול באירוע, כולל אזעקת צוותי החירום והודעה לגורמי החירום וההצלה כפי שיפורט בהמשך.
- 1.4. המוקד יוקם בתוך 3 חודשים מיום קבלת תנאים אלו, והודעה על כך תימסר לממונה.
- 1.5. מוקד החירום יהיה מוקד ארצי מרוכז או לחלופין, בעל ההיתר יקים מוקדי חירום אזוריים בפריסה המכסה את כל האזורים בהם הוא פועל.
- 1.6. על בעל ההיתר להעביר לידי הממונה את פרטי המוקד הארצי או המוקדים האזוריים, לרבות מספרי טלפון וואו מכשירי קשר, ולעדכן פרטים אלה באופן שוטף. כל מוקד אזורי יחויב ע"י בעל ההיתר לפעול כמוקד חירום כמוגדר בתנאים אלה ועליו להימצא בקשר ישיר עם צוות החירום (ראה להלן ג.2.4) בזמן שהותו בזירה ולעדכן את מוקד הסביבה בזמן אמת.
- 1.7. להלן טבלת עיקרי הנתונים הנדרשים לדיווח למוקד הסביבה. את הנתונים יש להעביר באופן שוטף במהלך האירוע פרט לגודל המיכל ומועד משוער של הגעת צוות החירום נתונים הנחוצים מידית עם קבלת ההודעה. :

מיקום וסיכונים: האם האירוע מתרחש במקום סגור או פתוח? בבניין מגורים, בדירת מגורים, בתעשייה, במחסן, בחוות מילוי, במחסן גפ"מ, או תוך כדאי שינוע.

איפה עלול להצטבר הגז הנפלט: מקומות נמוכים, פירי מעליות, חדרי מדרגות, חניות, פתחי ביוב.

גורמי סיכון מקומיים העלולים לגרום פיצוץ: אש גלויה, מתקני חשמל, תנועת רכב

מה עלול להיפגע אם יתרחש פיצוץ: מגורים קרובים, עוברי אורח, תעשייה, מוסדות...

תכולת מיכלים ו/או צוברים במצב מלא – בנפח ומשקל

מועד מילוי אחרון והאם יש סיכוי של מילוי יתר

נפח ומשקל משוערים במיכלים במועד התקרית

מתי מגיע טכנאי/צוות חירום והאם מצויידיים בכל הנדרש לטיפול או שצפויה הגעה מאוחרת יותר של ציוד

מה האבחנה של הטכנאי והאם מתגבר בכוחות עצמו או ניזקק לסיוע.

אלו אמצעים עומדים להפעיל ומה מועד הפעלתם המשוער (מנוף, גרר, משאבה וכו').

האם ניתן לעצור או לצמצם הדליפה עד לביצוע טיפול יסודי ומה שיתוף הפעולה שמתבקש מכוחות אחרים (כבאים)

מועד משוער לתום טיפול וחזרה לשגרה

העברת דו"ח למוקד הסביבה שמתאר נסיבות, גורם, אופן הטיפול ופעולות למניעת הישנות.

על בעל ההיתר להעביר לממונה מיד עם הקמת מוקד החירום את מס' הטלפון של המוקד להתקשרות בכל שעות היממה.

בנוסף, יקבע בעל ההיתר נציג מטעמו, איש קשר מקצועי, המכיר היטב את תכונות הגפ"מ ואת אופן הטיפול בו אשר יתן מידע ויסייע למוקד הסביבה, בכל עת בזמן האירוע. איש הקשר ימסור למוקד הסביבה ויעדכן מספרי טלפון ו/או מירס להתקשרות עמו בכל שעות היממה בעל ההיתר יודא כי תנוהל שגרת בדיקת קשר בין מוקד החירום ומוקד הסביבה

2. נוהל חירום

בעל ההיתר יכין ויפעיל נוהל חירום אשר מטרתו להגדיר את האחריות הסמכות והפעולות לביצוע בעת אירוע חומרים מסוכנים נוהל החירום יוגש לממונה בתוך 3 חודשים ממועד קבלת היתר זה נוהל זה יעודכן עם כל שינוי באחד מסעיפיו ולפחות פעם בשנה. פרטי העדכון ישלחו לממונה עם תאריך עדכון.

הנוהל יכיל את הפרטים המפורטים להלן:

- 2.1. רשימת תרחישים אפשריים של אירועי חומרים מסוכנים ושרשרת הטיפול המתאימה לכל אירוע. לגבי כל מקרה יפורטו הפרטים הבאים: זמן ההודעה הנדרש לגופי החירום, פירוט גופי החירום הנחוצים בכל מקרה ומקרה, זמן התגובה הנדרש מצוות החירום ליציאה לאירוע ובכל אותם אירועים בהם נדרשת הגעת כוחות החירום דרישה מצוות החברה להגעה בהקדם האפשרי ולא יאוחר מחצי שעה ממועד ההודעה, אלא אם הדבר לא ניתן עקב גורמים שאינם תלויים בחברה וגם אז רק במידת זמן עיקובם של אותם גורמים (כגון: פקקי תנועה). בנוסף יצוין לכל מקרה ומקרה מה מס' אנשי צוות החירום הנדרשים לטפל באירוע ומה ההכשרה הנדרשת מכל אחד מהם.
- 2.2. מיפוי ופרוט האמצעים הטכניים והציוד לטיפול באירוע. מיקום האמצעים וזמינותם, ובכלל זה חלקי חילוף ואמצעים לרקון הגפ"מ לרבות מכלית מתאימה לביצוע פעילות ריקון אשר תהיה זמינה בטווח של עד שעתיים ממועד ההודעה על האירוע אלא אם הדבר לא ניתן עקב גורמים שאינם תלויים בחברה וגם אז רק במידת זמן עיקובם של אותם גורמים (כגון: פקקי תנועה).
- 2.3. פרוט ציוד המיגון האישי ומיקומו.
- 2.4. רשימת צוותי חירום (דינמית ומתעדכנת), כולל אופן ההתקשרות עימם בשעות העבודה ולאחריהן – בעל ההיתר יקבע על פי חלוקה גיאוגרפית צוותי חירום לטיפול באירועי חומרים מסוכנים בכל הארץ. פריסת הצוותים תתוכנן כך שתאפשר עמידה בדרישות נהלי החברה ליציאה לטיפול באירועי חירום. בעל ההיתר ימנה את אנשי הצוות ע"פ מתאר האירוע ויעגן הוראה זו בנוהל החירום כך שלאירוע יצאו אנשים בעלי יכולת מקצועית הדרושה לטיפול באירועי חומרים מסוכנים (בהתאם לדרישות מנהל הגז במשרד התמ"ת) כשהם המצוידים בציוד מתאים לטיפול באירועי גפ"מ.
- 2.5. רשימת גופי החירום וההצלה (מקבילה לרשימת פריסת צוותי החירום) ומספרי הטלפון שלהם.
- 2.6. הנוהל יחזק בידי בעל ההיתר, אחראי הרעלים ובידי מנהל/י מוקד החירום של ספק הגז.
- 2.7. בעל ההיתר ידאג לתרגול נוהל החירום מול גופי החירום לפחות פעם בשנה. הודעה על מועד התרגיל תשלח לממונה. הדו"ח המסכם את התרגיל והמסקנות שהוסקו בעקבותיו ישלחו לממונה.

3. נוהלי דיווח:

על כל אירוע חומרים מסוכנים (ראה הגדרה לעיל), ידווח מוקד החירום של בעל ההיתר בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-15 דקות מגילוי האירוע, לגורמי החירום וההצלה. אמצעי הקשר של מוקד הסביבה זמינים במספרים הבאים: 08-9253321, מספר מקוצר: 6911*, מירס מספר 911 באשכול 473 (911*473). הקשר בין מוקד ספק הגז לבין מוקד הסביבה ימשך במהלך כל האירוע עד להודעה, מאת מפקד האירוע, על סיומו (תום תקרית).

לאחר הכרזת תום תקרית יערוך בעל ההיתר תחקיר. התחקיר, מסקנותיו והלקחים ממנו יעמדו לרשות הממונה על פי דרישתו.

ד. שינוע

שינוע הגפ"מ יעשה רק ע"י משנעים בעלי היתר ממשרד התחבורה ובעלי היתר רעלים לשינוע חומרים מסוכנים מאת הממונה במשרד לאיכות הסביבה במידת צורך.

1. שילוט בשינוע:

כלי הרכב או כל אמצעי שינוע אחר המובילים גפ"מ ישולט לפי תקנות שירותי הובלה, התשס"א - 2001.

2. כל רכב הנושא מטען של בעל ההיתר כולל רכבי קבלני משנה ישולט במספר טלפון החירום של מוקד החירום של בעל ההיתר.

3. בעל היתר הרעלים יקבע את הנהגים כחלק מצוות החירום (בין אם הנהג הינו עובד חברת הגז או עובד כקבלן משנה) וידריך אותם לגבי תפקידם בעת אירוע חומרים מסוכנים בשינוע. אירוע חומרים מסוכנים בשינוע כולל תקלה בכל השלבים, בין אם בעת שינוע, העמסה, פריקה, תדלוק או כל תרחיש אחר. על כל אירוע כזה על הנהג לדווח מידית למוקד החירום של בעל ההיתר ומוקד זה ידווח למוקד הסביבה בהתאם לתנאים אלה.

ה. חניוני מיכליות גפ"מ

בעל ההיתר יכין מיפוי של החניונים למכליות ובכלל זה: נ"צ, כתובת, מס' מכליות באתר ופירוט אמצעי הבטיחות בו. המיפוי יועבר לממונה במחוז המשרד לאיכות הסביבה ולמוקד הסביבה ויעודכן לאחר כל שינוי בפרטים.

מיפוי זה יועבר כאמור בתוך 3 חודשים מיום קבלת היתר זה.

ו. נוהל מילוי מכלים נייחים (צוברים)

בעל ההיתר יכין נוהל למילוי הצוברים, לפיו יהיה נהג המכלית אחראי לבדיקת החיבורים לצנרת, הזנה לצובר המתאים וכו'. הנוהל יכיל חובת נוכחות של הנהג בנקודת התדלוק במשך כל זמן התדלוק. הנוהל יחייב שילוט כל מכל נייח בשלט המציין את מס' הטלפון של מוקד החירום של ספק הגז ומועד הבדיקה האחרון. הנוהל כאמור יוגש לממונה בתוך 3 חודשים מיום קבלת היתר זה.

ז. נוהל החלפת מכלים מטלטלים:

בעל ההיתר יכין נוהל להחלפת מכלים מטלטלים. הנוהל יכיל בין היתר חובה לשלט כל מכל בשילוט המציין את מס' הטלפון של מוקד החירום של ספק הגז ומועד הבדיקה האחרון.

הנוהל כאמור יוגש לממונה בתוך 3 חודשים מיום קבלת היתר זה.